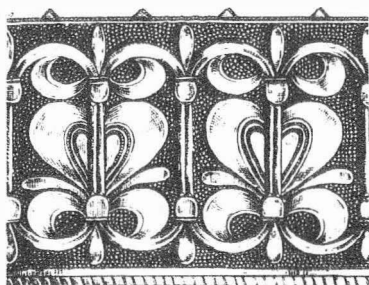

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

Slovanské kostrové pohřebiště v Hostěrádkách-Rešově, okr. Vyškov.

Čeněk Staňa

Tab.36

Dne 16. října 1961 byly zachyceny při bagrování hlíny dva kostrové hroby v Hostěrádkách-Rešově, okres Vyškov, v poloze "Kopce", západně od obce mezi silnicí do Újezda a železniční tratí Brno-Přerov. V jednom byla slovanská nádobka. Místní učitel Alois Rada ohlásil nález do muzea ve Slavkově u Brna a jeho ředitelka D. Šaurová uvědomila po prohlídce naleziště náš ústav. Následujícího dne jsem odejel do Hostěrádek, kde jsem zachránil třetí hrob /dětský/, v němž byly při lebce čtyři bronzové náušnice a korálek, u nohou skořápky vajíčka. Nepříznivé počasí nejenže nedovolilo provést archeologický výzkum, nýbrž i znemožnilo pokračování zemních prací. Po jejich zahájení došlo k zničení dalších šesti hrobů, ze kterých jsme získali kosterný materiál a zlomky nádob. Při záchranném výzkumu od 27. 10. do 21. 11. 1961 jsme odkryli ještě 11 hrobů, takže celkový počet činí 20 hrobů. Jsou zajímavé jak rozmístěním na pohřebišti, tak úpravou hrobových jam i inventářem. Uprostřed se nacházely dva prostorné hroby s vnitřní dřevěnou konstrukcí /hroby č. 13 a 14/; v jejich bezprostředním okolí jsme otevřeli dva hroby s výklenky, vydlabanými při dně hrobové jámy do boční stěny v nichž ležely kostry. Opodál jsme odkryli skupinku tří ženských hrobů, obráceně orientovaných. Zatímco většina ostatních hrobů ležela ve směru zhruba od jihozápadu k severovýchodu, tyto měly hlavy na severoseverovýchod, nohy na jihjihozápad. Ve dvou z nich bylo s matkou pochováno dítě. V prostorném hrobě č. 13 /d.280 cm, š.150 cm, hloubka více než 200 cm pod dnešním povrohem/ se velmi dobře zachoval dřevěný sarkofág, postavený ze štíp patrně sрубovou konstrukcí do výše 70 cm, a nahoře překrytý kratšími příčnými trámkami. Výbava bojovníka, pochovaného v tomto hrobě, sestávala z železných ostruh, sekerky s ostny, železné dýky v kožené pochvě s kostěnou rukojetí, z železného kopí a z kování vědra. Velký sousední hrob č. 14, po jehož dřevěné konstrukci zůstaly jen nepatrné stopy, ukryval podobně vybaveného bojovníka. Z hrobů jsme získali několik nádob, dvě železné sekerky, dva páry železných ostruh, dýku, kopí, nože, přezky, bronzové a stříbrné náušnice, skleněné korálky a přesleny.

Unikátním nálezem je ostruha s dlouhými rameny, půlkruhovitými záchytnými ploténkami a s ozubeným kolečkem, otáčivým v horizontální poloze, na krátkém bodci. K zajímavým detailům, objeveným v staroslovanských hrobech patří i kožená pochva dýky, na níž jsou dobře patrné sedlářské stehy.

Podle sdělení místního kronikáře A. Rady je v kronice zaznamenáno, že již při hloubení průkopu pro železniční trať Brno - Přerov /asi 60m severněji/ v minulém století byly zachyceny lidské kostry. Později došlo k ničení hrobů při těžbě hlíny na cihly, a to ve dvacátých letech našeho století.^{1/} Z té doby se zachovala ve škole typická nádobka blučinského tvaru a jiné dva střepy. Dvacet hrobů, objevených v roce 1961, je tedy pozůstatkem většího pohřebiště, které přináleželo k zemědělské osadě. Svým rázem se hlásí do okruhu pohřebišť s keramikou blučinského typu, jaké známe např. z nedalekých Bošovic^{2/}, Boleradic, Blučiny aj.^{3/}, na

nichž se pohřbívalo v druhé polovině 9. století, v době říše Velkomoravské, po případe i na počátku 10. století.

P o z n á m k y:

- 1/ Za laskavou informaci děkuji bývalému řediteli místní školy Janu Martinů.
- 2/ Č. Staňa, Slovanské kostrové pohřebiště v Bošovicích, Sborník I., ČSAV Archeologický ústav, pob. Brno, Brno 1960, 76-79, t. XXIII až XXV.
- 3/ Srovn. J. Poulík, Staroslovanská Morava, Praha 1948.

Slawisches Skelettgräberfeld in Hostěrádky-Rešov, Bez. Vyškov. Auf dem neu entdeckten Gräberfelde konnten 20 Gräber geborgen werden. Schon früher wurde hier eine grössere Gräberanzahl bei Erdarbeiten vernichtet /Terrainherrichtungen für eine Eisenbahnstrecke, Ziegelei/. Zwei Gräber waren nischenartig, zwei hatten eine Holzkonstruktion. Aus den Gräbern gewann man einige Gefässe, zwei eiserne Äxte, zwei Paar eisernen Sporen, eine eiserne Lanze, einen eisernen Dolch in lederner Scheide, Glaskorallen und Spinnwirteln. Bemerkenswert ist der Sporn mit einem horizontalen gezahnten Rädchen auf dem Stachel, den man einstimmig mit den anderen Gegenständen in die 2. Hälfte des 9. Jahrh. bzw. in den Beginn des 10. Jahrh. datieren kann. Das Gräberfeld gehört in den Umkreis der Gräberfelder mit Keramik des Blučiner Typus, so wie wir sie aus Bošovice, Boleradice, Blučina u. a. kennen.

Pokračování záchranného výzkumu na slovanském pohřebišti v Předmostí u Přerova.

Čeněk Staňa

V červnu 1961 jsme pokračovali v záchranných pracích na slovanském kostrovém pohřebišti v poloze "Nivky" v Předmostí u Přerova /srovn. zprávu v Přehledu výzkumů 1960, 90-91/. Podařilo se nám stanovit severozápadní okraj pohřebiště a odkrýt 11 hrobů, z nichž v jednom byly uloženy dvě dětské kostry. Kosterný materiál se dochoval ve velmi špatném stavu. Milodary nedosahovaly takového počtu jako v hrobech, odkrytých na podzim minulého roku. Získali jsme pouze jednu nádobku, tři železné sekerky, nože, zlomky náušnic a několik dalších drobných předmětů.

Sondami v místech nálezů slovanských žárových hrobů v poloze "Pod valem" jsme zachytili několik skupin červených kamenů, které pocházejí ze starší doby hradištní, jak svědčí zlomky keramiky, nalezené při jedné skupince. Účel těchto kamenů, u nichž se vyskytovaly uhlíky, nelze jednoznačně vyložit.

Fortsetzung der Rettungsgrabung auf dem slawischen Skelettgräberfelde in Předmostí bei Přerov. Bei der Fortsetzung der Rettungsgrabung /siehe Přehled výzkumů 1960, 91/ wurden weitere 11 Gräber mit einem Gefässchen, drei eisernen Äxten, Messern und einigen wenigen anderen kleinen Gegenständen abgedeckt.

Tab. 36. Hostěrádky-Rešov, okr. Vyškov. Výběr materiálu ze slovanských kostrových hrobů.- Auswahl an Material aus slawischen Skelettgräbern.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludíková.
- Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.
- Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.